

Klasické období

- 500-338 př. n. l.
- klasické = dokonalé
- 3. období starověkého Řecka
- vrcholné období, vrchol vzdělanosti a kultury

Řecko-perské války

- 492-449 př. n. l.
- 1. podnět: Povstání Řeků v Malé Asii
 - Řekové si chtějí podmanit v Persii, požádali Athény a Spartu o pomoc
 - Sparta odmítla, Athény přijeli ale stejně neúspěšní
- 492 př. n. l. – Perský král Dareios I. poprvé proniká do Řecka – neúspěšné
- **490 př. n. l.** – podařilo se jim proniknout do Řecka →
1. řecko-perská válka → bitva u Marathonu - Peršané poraženi
- přípravy na další boje
- v Athénách spor: jestli mají vybudovat námořní vojsko nebo pozemní → námořní v. → s ním šli do **2. řecko-perské války (480 př. n. l.)**
 - nový perský král Xerxes I.
 - v čele řecké armády je Sparta
 - 2 bitvy:
 - **bitva u Thermopyl** – pozemní
Sparta X Peršané (v převaze); kvůli zradě Řeka vyhráli Peršané
 - **2. bitva u Salamíny** – námořní
Řekové vyhráli a zničili perskou armádu
- 479 př. n. l. **bitva u Plataji**, vítězství Řeků tím bylo potvrzeno
- z Athén námořní velmoc
- 478 př. n. l. vzniká Athénský námořní spolek, cíl: pokračovat ve válce, osvobodit Řeky z Malé Asie, úplně zničit Persii → nakonec 449 př. n. l. uzavřen Kalliův mír, konec řecko-perských válek

Důsledky:

- Athény se dostaly na vrchol, Řekové v Malé Asii osvobozeni
- postupně vznikaly spory mezi Athénami a Spartou (o nadvládu)
→ **Peloponéské války: 431-404 př. n. l.**, Athény X Sparta

Peloponéské války

Athény

Periklés:

- nejvýznamnější politik
- Na úřadě 1. stratéga
- stoupenec demokracie (vláda lidu)
- chce stejná práva pro všechny lidi (ale cizinci= metoikové a otroci bez práv)
- za Perikla demokracie přímá (lidé se podíleli na chodu státu)

Sparta vyhlásila válku Athénám

- střet demokracie a oligarchie (tj. vláda prominentních lidí – nejbohatší a nejvýše postavení)

- Athény oslabeny vnitřními spory a epidemií
- po nástupu nového vládce (Alkibiadés) se uklidnila situace, vypravil válečné vojsko proti **Syrakúsy** (tj. spojenec Sparty)
 - 415-413 př. n. l.
 - Sparta vyhrála (Persie finančně pomohla)
- 405 př. n. l. bitva u Aigos potamoi (kozí říčky) – prohra Athén
- 404 př. n. l. kapitulace Athén, měli těžké mírové podmínky – museli vydat loďstvo a rozpustit armádu
- hegemonie Sparty:
 - vláda 30 tyranů v Athénách
 - 403 př. n. l. – obnova demokracie v Athénách
- vznikla koalice měst proti Spartě (Théby, Korint, Athény); vyhlásila válku proti Spartě → **Korintská válka (394 př. n. l.)** → Athény vyhrály, oslabena hegemonie Sparty
 - 378 př. n. l. – vzniká 2. athénský námořní spolek

Théby

- na Peloponésu jsou na vrcholu
- 371 př. n. l. – thébská hegemonie
- nespokojení s nadvládou Sparty
- **bitva u Leukter** → končí nadvláda Sparty
- stále rozbroje mezi řeckými státy – hospodářský, kulturní úpadek → využívá Makedonie (severně od Řecka) → útok Makedonie ze severu (338 př. n. l.) → vláda Makedonie, končí klasické období

Helénistické období

- 338-146 př. n. l.
- **338 př. n. l. bitva u Chaironeie**: Makedonci porazili Řeky a ovládli Řecko
- nadvláda Makedonie
 - Filip Makedonský – za jeho vlády rozkvět
 - reorganizace vojska; falangy, hoplité
 - hospodářský rozkvět
 - vládce nad celým Řeckem
 - 2. athénský spolek rozpuštěn, odpůrci pronásledováni
- 337 př. n. l. – vzniká Korintský spolek → federace řeckých států v čele s Makedonií; cíl: obnovit boj s Persií
- 336 př. n. l. – Filip zabit makedonskou šlechtou → dosazují Alexandra Velikého
- **Alexander Veliký**:
 - vychováván Aristotelem
 - cíl: ovládnout celý svět
 - vytáhl na poloostrov Malé Asie (dnes Turecko) → vyhrál a území ovládl
 - **334 př. n. l. bitva u Gráníku**
 - poté zaútočil proti Peršanům (tam vládne Darios III.)
 - 333 př. n. l. bitva u Issu → opět výhra Alexandra Velikého
 - A. Veliký se oženil se s dcerou Dareia III.

- postupuje přes Fénicii a Sýrii (které dobyl) do Egypta
 - v Egyptě zakládá Alexandrie
 - 331 př. n. l. obsazen Egypt
 - pokračuje na sever a pak na východ do Perské říše → **331 př. n. l.** zvítězil v **bitvě u Gaugamél**
 - dobyl Babylon, další cíl: Indie 327 př. n. l. narazil na klimatické podmínky + nedostatek potravin → zpátky do Perské říše
 - při přípravě na nové tažení do Indie r. 323 př. n. l. umírá
- Význam A. Velikého
 - vybudoval největší říši
 - založil 90 Alexandrií
 - šíření Řecké kultury a řec. vlivu → tzv. helénizace; helén = Řek
 - po smrti se říše rozpadá, boje o dědictví
 - východ: vládnou Seloukocvi
 - Egypt: Ptolemaiovci (nakonec ovládnuto Římany)
 - Řecko + Makedonie: Antigonovci (nakonec ovládnuto Římany)